

ПРОТОКОЛ

№ 151

София, 27.05.2025 година

Днес, 27.05.2025 г. от 11:34 ч. се проведе закрито заседание на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията) в пълен състав, ръководено от председателя Пламен Младеновски.

На заседанието присъстваха членовете на Комисията Александра Богословска, Благой Голубарев, Димитър Кочков, Таско Ерменков и главният секретар Росица Тоткова (без право на глас).

На заседанието присъстваха Ел. Маринова – директор на дирекция „Правна“, М. Димитров - директор на дирекция „Природен газ“, Л. Джоргова – за началник на отдел „Цени, лицензии и пазари – природен газ“ (съгласно заместване №473 от 05.05.2025 г. и експерти на КЕВР.

Председателстващият Таско Ерменков установи, че няма възражения по проекта за дневен ред и няма други предложения, както и няма правни пречки за провеждане на заседанието, което протече при следния

ДНЕВЕН РЕД:

1. Доклад с вх. № Е-ДК-679 от 27.05.2025 г. относно писмо с вх. № Е-15-45-17 от 19.05.2025 г. от операторите на газопреносни мрежи на Р България, Р Гърция, Р Румъния, Р Молдова и Р Украйна и проект на писмо до „Булгартрансгаз“ ЕАД.

Работна група: Милен Димитров, Елена Маринова,
Любослава Джоргова, Рада Башлиева

По т.1. Комисията разглежда доклад относно писмо с вх. № Е-15-45-17 от 19.05.2025 г. от операторите на газопреносни мрежи на Р България, Р Гърция, Р Румъния, Р Молдова и Р Украйна.

В Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР) е постъпило писмо вх. № Е-15-45-17 от 19.05.2025 г., с което операторите на газопреносни мрежи на Р България – „Булгаргаз“ ЕАД, Р Гърция – DESFA SA, Р Румъния – Transgaz SA, Р Молдова – VestMoldTransgaz SRS и Р Украйна – Gas TSO of Ukraine, са отправили съвместно предложение до регулаторните органи на посочените държави съвместно да одобрят предоставяне на специален капацитетен продукт „Маршрут 1“ от тези оператори, с цел

ефективно покриване на нуждите на Р Украйна от природен газ, предвид предстоящата зима.

Въз основа на анализ на фактите и обстоятелствата, съдържащи се в писмо с вх. № Е-15-45-17 от 19.05.2025 г., се установи следното:

I. Съвместното предложение на операторите на газопреносни мрежи на Р България, Р Гърция, Р Румъния, Р Молдова и Р Украйна е същите да предоставят специален продукт „Маршрут 1“ за твърд капацитет, с месечна продължителност, за резервиране на капацитет в точките на междусистемно свързване (ТС) по Трансбалканския газопровод, а именно: ТС Кулата/Сидирокастро, ТС Негру Вода/Кардам, ТС Исача/Орловка, ТС Каушани и Гребеники, в посока от Гърция към Украйна.

Операторите на газопреносни мрежи са обосновавали искането си, като са посочили, че в съответствие с Плана Европейската комисия REPowerEU за постепенно премахване на вноса на руски изкопаеми горива, тяхното сътрудничество и координирани действия са насочени към създаване на условия и улесняване на процеса за постепенно спиране на руския газ, осигуряване на реални възможности за доставка на природен газ за Р Украйна с цел задоволяване на неотложните нужди на страната от внос и запълване на газови хранилища преди началото на зимния сезон. Операторите посочват, че украинската газова инфраструктура има историческо ключово значение за осигуряване на енергийната сигурност на Европа, както и че след прекратяването на транзита на руски природен газ през Р Украйна, нейните подземни газови хранилища са почти празни. В тази връзка, посочват, че сигурността на доставките за потребителите и подготовката на Р Украйна за следващия зимен сезон изискват нагнетяване до м. октомври 2025 г. на значителни количества природен газ в украинските подземни газови хранилища - приблизително 5 млрд. куб. м. Операторите посочват, също, че поради намаления вътрешен добив на природен газ с 20% и ограничените способности за осигуряване на необходимите количества за функционирането на газовата система и задоволяване на националното потребление, е необходимо, с оглед диверсификация на източниците и сигурност на доставките, Р Украйна възможно най-скоро да се снабди със значителни количества природен газ през различни маршрути.

Предвид горното, операторите считат, че поради стратегическото положение на Трансбалканският маршрут, същият има потенциал да осигури природен газ за неотложните нужди на Р Украйна, както и достъп до източници на втечнен природен газ. В допълнение, операторите посочват, че за ползвателите, които желаят да резервират капацитет за пренос на природен газ по Трансбалканския маршрут до Украйна, е налице повишена несигурност при резервирането на необходимия им капацитет, поради риска от невъзможност да осигурят необходимото им ниво на резервиран капацитет във всички ТС по маршрута. Освен това, тези ползватели следва да участват в няколко търга за резервиране на капацитет едновременно, за да могат да резервират във всяка точка на междусистемно свързване по Трансбалканския маршрут, като в някои случаи този капацитетът се предлага като негрупирен.

II. С оглед преодоляване на горните факти и обстоятелства, операторите са анализирали различни варианти, въз основа на което предлагат през месеците юни, юли, август, септември и октомври 2025 г. да предоставят специален продукт „Маршрут 1“ със следните характеристики:

1. По маршрута с вход Кулата/Сидирокастро и изход Гребеники, разпределение на твърд капацитет в ТС Кулата/Сидирокастро, ТС Негру Вода/Кардам, ТС Исача/Орловка и ТС Каушани и Гребеники чрез единен търг, който ще се проведе на тръжната платформа Regional Booking Platform (RBP) - платформата, на която капацитетът на посочените ТС се резервира по Регламент (ЕС) 2017/459 на Комисията от 16 март 2017 година за установяване на Мрежов кодекс относно механизмите за разпределяне на капацитет в

газопреносни системи и за отмяна на Регламент (ЕС) № 984/2013 (Регламент (ЕС) 2017/459). Търговете ще се провеждат една седмица след началото на текущия месечен търг за капацитет, както е предвидено в член 13 от Регламент (ЕС) 2017/459. В случай, че един или повече текущи месечни търгове за разпределение на капацитет за посочените точки на междусистемно свързване не са приключили до четвъртия понеделник от месеца, търгът за разпределяне на капацитет (продукт „Маршрут 1“) се отменя.

2. Осигуряване на капацитет от всяка страна на всички съответни точки на междусистемно свързване по маршрута с вход Кулата/Сидирокастро и изход Гребеники без предоставяне на достъп до виртуални търговски точки или национални изходни точки в Р Гърция, Р България, Р Румъния и Р Молдова.

3. Прилагане на тръжен алгоритъм с единна цена, както е предвидено в член 18 от Регламент (ЕС) 2017/459. Количеството капацитет, което ще бъде продавано на търг през всеки месец, се определя по правилото за минималния наличен капацитет във всяка от посочените точки на междусистемно свързване, като ще бъде след приключване на съответния текущ месечен търг в съответствие с член 13 от Регламент (ЕС) 2017/459. Цената за резервиране на капацитет на търга е равна на началната цена на съответния текущ месечен търг, намалена с 25%.

Предвид горното, по отношение на специалния продукт „Маршрут 1“, който операторите на газопреносни мрежи на Р България, Р Гърция, Р Румъния, Р Молдова и Р Украйна предвиждат да предлагат на тръжната платформа RBP, може да бъде отбелязано следното:

1. Предоставянето на специален капацитетен продукт по Трансбалканския маршрут от Р Гърция до Р Украйна с цел задоволяване на неотложните нужди на страната от внос и запълване на газови хранилища преди началото на зимния сезон може да се приеме за съответстващо на политиката на Европейския съюз за подкрепа на Р Украйна във връзка със смекчаване на последиците от руско-украинския военен конфликт, както и в съответствие с Плана Европейската комисия REPowerEU за постепенно премахване на вноса на руски изкопаеми горива.

2. Механизмът за предоставянето на специален капацитетен продукт по Трансбалканския маршрут от Р Гърция до Р Украйна може да се приеме за съответстващ на Препоръка № 02/2024 на Агенцията за сътрудничество между регулаторите на енергия от 20 декември 2024 г. относно мотивирани предложения за изменения на Регламент (ЕС) 2017/459 на Комисията от 16 март 2017 година за установяване на Мрежов кодекс относно механизмите за разпределяне на капацитет в газопреносни системи и за отмяна на Регламент (ЕС) № 984/2013, в частта на предложеното добавяне в Регламент (ЕС) 2017/459 на нов член - член 13А „Допълнителни търгове за годишни, тримесечни и месечни капацитетни продукти“, който предвижда следното:

2.1. След приключването на всеки годишен търг за капацитет съгласно член 11, тримесечен търг за капацитет съгласно член 12 и месечен търг за капацитет съгласно член 13 и в зависимост от наличния капацитет, като се вземе предвид капацитетът, заделен съгласно член 8(7), продуктите за годишен, тримесечен и месечен твърд капацитет се предлагат в последващи допълнителни търгове, като се използва тръжният алгоритъм съгласно член 16(2А). Допълнителни търгове могат да се провеждат само до деня, предхождащ деня, в който са публикувани наличните капацитети за търг за твърд капацитет, покриващ същия период с по-кратка продължителност.

2.2. Допълнителни търгове се провеждат веднъж седмично, освен ако не са изменени в съответствие с член 37А, и се провеждат в четвъртък, освен ако не е посочено друго в тръжния календар.

2.3. Търговете за допълнителен годишен капацитет се откриват в 10:00 UTC (зимно часово време) или 09:00 UTC (лятно часово време). Допълнителни търгове се предлагат само за предстоящата газова година.

2.4. Оферта за капацитет за годишния капацитетен продукт на допълнителните търгове за капацитет се обработва, както следва: подаване, оттегляне или изменение от 10:00 UTC до 10:30 UTC (зимно часово време) или от 09:00 UTC до 09:30 UTC (лятно часово време).

2.5. Допълнителните тримесечни търгове за капацитет се откриват в 10:00 UTC (зимно часово време) или 09:00 UTC (лятно часово време). Допълнителни търгове се предлагат само за предстоящото тримесечие.

2.6. Оферта за капацитет за тримесечния капацитетен продукт на допълнителните търгове за капацитет се обработва, както следва: подаване, оттегляне или изменение от 10:00 UTC до 10:30 UTC (зимно часово време) или от 09:00 UTC до 09:30 UTC (лятно часово време).

2.7. Допълнителните месечни търгове за капацитет се откриват в 12:00 UTC (зимно часово време) или 11:00 UTC (лятно часово време). Допълнителни търгове се предлагат само за предстоящия месец.

2.8. Оферта за капацитет за месечния капацитетен продукт на допълнителните търгове за капацитет се обработва, както следва: подаване, оттегляне или изменение от 12:00 UTC до 12:30 UTC (зимно часово време) или от 11:00 UTC до 11:30 UTC (лятно часово време).

2.9. Капацитетът, който ще се предлага на търговете за допълнителен капацитет, за всеки търг, е равен на: $A - B - C + D$, където: A е техническият капацитет на оператора на преносна система за всеки от стандартните продукти за капацитет; B е количеството технически капацитет (A), заделено в съответствие с член 8 (7); C е предварително продаденият технически капацитет, коригиран с капацитета, който се предлага повторно в съответствие с приложимите процедури за управление на претоварването; D е допълнителен капацитет, ако има такъв.

2.10. Най-малко един час преди откриване на наддаването, освен ако не е изменено в съответствие с член 37А, операторите на преносни системи уведомяват ползвателите на мрежата за количеството капацитет, което ще бъде предложено на предстоящия търг за допълнителен капацитет.

2.11. Резултатите от разпределението на капацитета на търговете се публикуват не по-късно от 30 минути след приключването на търга, едновременно за отделните ползватели на мрежата, участващи в съответния търг.

2.12. Публикува се обобщена информация за резултатите от допълнителните търгове.

3. По отношение на началната цена на търга, може да се приеме, че предоставянето на отстъпка е подкрепено, както поради ограниченията за използване на разпределения капацитет, така и като стимул за ефективно използване на неизползвания капацитет в полза на потребителите на българския пазар.

В допълнение, гръцкия регулаторен орган, във връзка с посоченото по-горе писмо на операторите на газопреносни мрежи на Р България, Р Гърция, Р Румъния, Р Молдова и Р Украйна, с писмо от 22.05.2025 г., изпратено за сведение и до регулаторните органи на посочените държави, въз основа на аналогични на изложените по – горе аргументи е уведомил гръцкия газопреносен оператор - DESFA SA, че подкрепя по принцип инициативата на операторите, както и че ще се свърже незабавно с регулаторните органи на вертикалния коридор, както и че изисква от DESFA SA да представи възможно най-скоро предложение за изменения на Кодекса за управление на национална газопреносна мрежа на Р Гърция, които счита за необходими за изпълнение на предложението.

Също така, за да бъде завършено производството по съвместното предложение от операторите на газопреносни мрежи на Р България, Р Гърция, Р Румъния, Р Молдова и Р Украйна до регулаторните органи на тези държави да одобрят предоставяне на специален капацитетен продукт „Маршрут 1“ от посочените оператори, с цел ефективно покриване

на нуждите на Р Украйна от природен газ, предвид предстоящата зима, е необходимо регулаторните органи да приемат координирано решение.

Изказвания по т.1.:

Докладва М. Димитров. В Комисията е постъпило писмо от операторите на газопреносни мрежи на Р България – „Булгаргаз“ ЕАД, Р Гърция – DESFA SA, Р Румъния – Transgaz SA, Р Молдова – VestMoldTransgaz SRS и Р Украйна – Gas TSO of Ukraine, с което са отправили искане регулаторните органи на посочените държави съвместно да одобрят предоставяне на специален капацитетен продукт „Маршрут 1“ от тези оператори, с цел ефективно покриване на нуждите на Р Украйна от природен газ предвид предстоящата зима и необходимостта от нагнетяване на допълнителни количества в газовите хранилища в Украйна.

Съвместното предложение на операторите е да се предостави специален продукт „Маршрут 1“ за твърд капацитет, с месечна продължителност, за резервиране на капацитет в точките на междусистемно свързване по Трансбалканския газопровод, а именно: ТС Кулата/Сидирокастро, ТС Негру Вода/Кардам, ТС Исаха/Орловка, ТС Каушани и Гребеники, в посока от Гърция към Украйна.

Операторите на газопреносни мрежи са обосновавали искането си, като са посочили, че в съответствие с Плана на Европейската комисия REPowerEU за постепенно премахване на вноса на руски изкопаеми горива, като се осигури реална възможност за доставка на природен газ за Р Украйна с цел задоволяване на неотложните нужди на страната от внос и запълване на подземните газови хранилища в Украйна преди началото на зимния сезон. Операторите посочват, че подготовката на Украйна за следващия зимен сезон изисква нагнетяване до м. октомври 2025 г. на значителни количества природен газ, които се оценяват на приблизително 5 млрд. куб. м. М. Димитров отбеляза, че потреблението на България за цялата година е малко под 3 млрд. куб. м.

Операторите посочват, че вътрешният добив на природен газ на страната е намалял с 20% вследствие на засегнатата добивна инфраструктура. Посочено е, че ако не се реализира капацитетен продукт „Маршрут 1“, ползвателите на мрежата следва да участват в няколко търга за резервиране на капацитет на платформата за резервиране на капацитет, за да могат да резервират във всяка точка на междусистемно свързване по Трансбалканския маршрут, като в някои случаи този капацитетът в някои от операторите не се предлага като групиран. Групираният капацитет позволява ползвателят да резервира изходен и входен капацитет и в единия, и другия оператор, в който се предлага капацитетът в съответната точка на междусистемно свързване.

Капацитетният продукт „Маршрут 1“ със следните характеристики:

По маршрута с вход Кулата/Сидирокастро и изход Гребеники, разпределение на твърд капацитет в ТС Кулата/Сидирокастро, ТС Негру Вода/Кардам, ТС Исаха/Орловка и ТС Каушани и Гребеники чрез единен търг, който ще се проведе на тръжната платформа Regional Booking Platform (RBP) - платформата, на която капацитетът на посочените ТС се резервира по Регламент (ЕС) 2017/459 относно разпределяне на капацитет в газопреносните мрежи. Капацитетът ще се предлага през месеците юни, юли, август, септември и октомври 2025 г.

Търговете ще се провеждат една седмица след началото на текущия месечен търг за капацитет, както е предвидено по член 13 от Регламент (ЕС) 2017/459. Тоест като се проведат търговете, както са обявени в календара на ENTSOG, по който се провеждат всички търгове за всяка една точка на междусистемно свързване, след тези търгове се провежда и търг за този капацитетен продукт „Маршрут 1“, ако е останал капацитет.

Осигуряването на капацитет от всяка една от всички съответни точки на междусистемно свързване по маршрута с вход Кулата/Сидирокастро и изход Гребеники без предоставяне на достъп до виртуални търговски точки или национални изходни точки

в Р Гърция, Р България, Р Румъния и Р Молдова, предполага този капацитет да се ползва само за транзит и природният газ да стига до Украйна, като не се позволява възможност чрез този капацитет да се стигне до изходни точки в съответните страни или до газовите борси на съответните страни.

Прилагането на тържен алгоритъм с единна цена за предлагания капацитет „Маршрут 1“ е предвидено в член 18 от Регламент (ЕС) 2017/459. Капацитетът се обявява и се провеждат търгове за резервиране на този капацитет. Ако е налице по-голям интерес от капацитета, който е предоставен, се добавя тръжна добавка към цената.

Цената за резервиране на капацитет на търга е равна на началната цена на съответния текущ месец, намалена с 25%.

По отношение на специалния продукт „Маршрут 1“, може да бъде отбелязано следното:

Предоставянето на специален капацитетен продукт по Трансбалканския маршрут от Р Гърция до Р Украйна с цел задоволяване на неотложните нужди на страната от внос и запълване на газови хранилища преди началото на зимния сезон може да се приеме, че е в съответствие с политиката на Европейския съюз за подкрепа на Р Украйна във връзка със смекчаване на последиците от руско-украинския военен конфликт, както и в съответствие с Плана на Европейската комисия REPowerEU за постепенно премахване на вноса на руски изкопаеми горива. Механизмът за предоставянето на специален капацитетен продукт по Трансбалканския маршрут от Р Гърция до Р Украйна може да се приеме за съответстващ на Препоръка № 02/2024 на АСРЕ от 20 декември 2024 г. С тази препоръка се предлага Регламент (ЕС) 2017/459 за разпределение на капацитета в газопреносните мрежи да бъде изменен като се добави нов член - член 13А, който да дава възможност да се провеждат допълнителни търгове, за които сега се иска одобрение, за годишни, тримесечни и месечни капацитетни продукти. Предложеният нов член 13А е разписан подробно в доклада какво се предвижда да съдържа като разпоредби. По отношение на началната цена, може да се приеме, че предоставянето на отстъпка е подкрепена както поради ограничението за използване на разпределения капацитет (не дава възможност до изходни точки на съответните страни и до газовите борси), така и като стимул за ефективно използване на неизползвания капацитет в полза на потребителите на българския пазар, тъй като допълнителните приходи след това ще се отразят в цените за достъп и пренос на всички точки на „Булгартрансгаз“ ЕАД.

Гръцкият регулаторен орган, във връзка с искането на операторите, е изпратил писмо от 22.05.2025 г. до гръцкия газопреносен оператор - DESFA SA (писмото е изпратено за сведение до регулаторните органи по посочените държави), че подкрепя по принцип инициативата на операторите, че ще се свърже незабавно с регулаторните органи на вертикалния коридор, както и че изисква от DESFA SA да представи възможно най-скоро предложение за изменения на Кодекса за управление на национална газопреносна мрежа на Р Гърция, които счита за необходими за изпълнение на предложението.

М. Димитров обясни, че в Кодекса има определен процент за отстъпка до 10%, а тук отстъпката надвишава определения в гръцкия кодекс процент. Също така, за да бъде завършено производството по съвместното предложение от операторите на газопреносни мрежи на Р България, Р Гърция, Р Румъния, Р Молдова и Р Украйна, регулаторните органи на тези държави следва да одобрят предоставяне на специален капацитетен продукт „Маршрут 1“ от посочените оператори, с цел ефективно покриване на нуждите на Р Украйна от природен газ, като приемат съвместно решение на регулаторните органи на тези държави.

Предвид гореизложеното и в съответствие с политиката на Европейския съюз за подкрепа на Р Украйна във връзка със смекчаване на последиците от руско-украинския военен конфликт, както и с Плана на Европейската комисия REPowerEU за постепенно премахване на вноса на руски изкопаеми горива, работната група предлага Комисията да

обсъди следните решения:

1. Да приеме настоящия доклад;
2. Да приеме проект на писмо до „Булгартрансгаз“ ЕАД с аргументите, изложени в мотивите на доклада.

М. Димитров отбеляза, че към доклада е приложен проект на писмо, който гласи следното:

Описано е искането на операторите до регулаторните органи, описани са характеристиките на капацитетния продукт „Маршрут 1“. Представено е описание на капацитетния продукт, че е в съответствие с политиката на Европейския съюз, както и в съответствие с Плана на Европейската комисия REPowerEU. Посочено е, че този капацитетен продукт съответства на предложените изменения на Регламент (ЕС) 2017/459 за добавяне на нов член 13А за предлагане на допълнителни капацитетни продукти. Посочено е, че по отношение на първоначална цена на търга може да се приеме, че предоставянето на отстъпка е подкрепено както поради ограниченията за използване на разпределения капацитет, така и като стимул за ефективно използване на неизползвания капацитет в полза на потребителите на българския пазар.

Като заключени в писмото работната група предлага следния текст:

С оглед изложеното, КЕВР подкрепя по принцип инициативата на операторите на газопреносни мрежи. В тази връзка, ще се свърже с регулаторните органи на държавите от по Трансбалканския маршрут от Р Гърция до Р Украйна.

М. Димитров посочи, че този текст е аналогичен на писмото, което е изпратено от гръцкия регулаторен орган до гръцкия газопреносен оператор.

Председателят установи, че няма изказвания и подложи на гласуване проекта на решение.

Предвид гореизложеното и в съответствие с политиката на Европейския съюз за подкрепа на Р Украйна във връзка със смекчаване на последиците от руско-украинския военен конфликт, както и с Плана на Европейската комисия REPowerEU за постепенно премахване на вноса на руски изкопаеми горива, Комисията

РЕШИ:

1. Приема доклад относно писмо с вх. № Е-15-45-17 от 19.05.2025 г. от операторите на газопреносни мрежи на Р България, Р Гърция, Р Румъния, Р Молдова и Р Украйна;
2. Приема проект на писмо до „Булгартрансгаз“ ЕАД с аргументите, изложени в мотивите на доклада.

В заседанието по **точка първа** участват председателят Пламен Младеновски и членовете на Комисията Александра Богословска, Благой Голубарев, Димитър Кочков, Таско Ерменков.

Решението е взето с **пет гласа „за“** (Пламен Младеновски - за, Александра Богословска - за, Благой Голубарев - за, Димитър Кочков - за и Таско Ерменков - за), от които **два гласа** (Благой Голубарев, Таско Ерменков) на членове на Комисията със стаж в енергетиката.

Приложения:

1. Доклад с вх. № Е-ДК-679 от 27.05.2025 г. - писмо с вх. № Е-15-45-17 от 19.05.2025 г. от операторите на газопреносни мрежи на Р България, Р Гърция, Р Румъния, Р Молдова и Р Украйна и проект на писмо до „Булгартрансгаз“ ЕАД.

ЧЛЕНОВЕ НА КЕВР:

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

.....

Ал. Богословска

ПЛАМЕН МЛАДЕНОВСКИ

.....

Б. Голубарев

.....

Д. Кочков

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР:

.....

Т. Ерменков

РОСИЦА ТОТКОВА

Протоколирал:

А. Фикова – главен експерт